

№ 04-262/25.06.2019 г.

ДО
Г-Н БИСЕР ПЕТКОВ
МИНИСТЪР НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Относно: затрудненията пред гражданите с увреждания да кандидатстват за ползване на механизма на личната помощ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПЕТКОВ,

Изключително съм обезпокоена от многобройните сигнали от граждани с увреждания, техните семейства и Национална гражданска инициатива „Системата ни убива“, за възпрепятстване на процеса по кандидатстване за ползване на личната помощ от структурите на Министерството на труда и социалната политика /МТСП/.

От получаваните данни се установява, че правата на хората с увреждания са поставени в сериозен риск, като случаите са най-различни:

На гражданите не се предоставя информация или се предоставя неправилна информация за условията за ползване на механизма, като например, че лични асистенти не могат да бъдат граждани в пенсионна възраст или лица с увреждания без необходимост от придружител. Социалните работници подхождат формално, като посещават адресите, без да носят изискваните формуляри и документи за оценка на потребностите или излишно забавят извършването на оценките. В много дирекции „Социално подпомагане“ служителите не са добре обучени как да извършват обективно оценката по скалата от 1 до 4 и от МТСП не са им изпратени адекватни указания. Не се позволява на граждани с увреждания, поставени под запрещение, да подават заявления за кандидатстване чрез законните си представители.

Резултатът от тези действия е повече от тревожен – шест месеца след влизането в сила на Закона за личната помощ най-нуждаещите от асистентска подкрепа и техните семейства не са информирани за реалните възможности за ползване на личната помощ. Доказателство за това са и обявените в медиите данни от МТСП, че до началото на месец юни едва 1200 от правоимащите са подали документи за изготвяне на оценка за броя часове за лична помощ.

Като омбудсман и застъпник за правата на гражданите смятам за неприемливи действията на МТСП и на социалните служби да не бъдат осигурявани необходимата информация и условия за кандидатстване за личната помощ.

Личната помощ в много от случаите е единствено решение за хората с увреждания, с потребност от придружител. Навременната и коректна информация е от жизнено значение за тези граждани, тъй като всяко забавяне за подаване на документи може да доведе до трагични последствия.

Още повече, че целевата група на механизма обхваща гражданите с изключително тежки увреждания, в преобладаващата част – със затруднения при придвижването. В тази група са лица, самотно живеещи в малки населени места, които нямат възможност

да достигнат до социалните служби и да се информират на място. Тези граждани изцяло разчитат на професионалното и добросъвестно изпълнение на задълженията на органите от системата на социалната закрила да бъдат до най-уязвимите членове на нашето общество, като разясняват по подходящ начин и им съдействат за ползване на всички възможности за подкрепа.

Обезпокоително е и напрежението, което се допуска да възникне сред възрастните хора без експертни решения от ТЕЛК, в невъзможност за самообслужване, и настройването им срещу личната помощ. Очаква се, личната помощ да замести и да преодолее недостатъците на досегашните проекти и програми, но това не означава, че със стартирането ѝ останалите потребители, които са били обхванати от проектите, следва да останат без необходимата им помощ.

Както неведнъж подчертах в процеса на изработване на новото законодателство за хората с увреждания – Законът за личната помощ не е и не може да е причина или оправдание за отговорните органи на изпълнителната и законодателната власт за прекратяване на възможностите за ползване на социалната услуга „Личен асистент“ от възрастните хора след 31 август 2018 г. Тази услуга задължително трябва да бъде предоставяна и достъпна за целевата група и след започване на прилагането на Закона за личната помощ.

С цел гарантиране на правата на гражданите с увреждания и разрешаване на описаните проблеми, на основание чл. 19, ал. 1, т. 4 от Закона за омбудсмана, настоявам Министерството на труда и социалната политика да:

- предприеме спешни действия за провеждане на адекватна информационна кампания относно възможностите за кандидатстване и ползване на механизма на личната помощ;
- разпространи информационни брошури относно личната помощ, подобни на разпространяваните от Национална гражданска инициатива „Системата ни убива“ и предоставени на социалното министерство от няколко месеца. Брошурите да бъдат популяризирани по подходящ начин и да достигнат до всички граждани с увреждания, които попадат в обхвата на личната помощ за 2019 г. и 2020 г.
- вземе мерки, като от социалните служби съдействат на всички граждани с увреждания с право на чужда помощ, желаещи ползването на механизма, за попълване и подаване на необходимите документи.
- разпространи и в дирекциите „Социално подпомагане“ изготвените инструкции за оценка по скалата от 1 до 4 на личната помощ.
- осигури възможности за възрастните хора в невъзможност за самообслужване, които са попадали в обхвата на проектите за личен асистент, да ползват асистентска подкрепа и след 31 август 2019 г.

На основание чл. 28 от Закона за омбудсмана очаквам отговор в разумен срок, като бъдат изпратени актуални данни към датата на настоящата препоръка относно броя на подадените заявления за изготвяне на оценка за броя на часове за ползване на лична помощ и броя на издадените направления.

С уважение,

МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ